

Zadeva C-509/22**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

27. julij 2022

Predložitveno sodišče:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

20. julij 2022

Pritožnica:

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli

Nasprotna stranka:

Girelli Alcool Srl

Predmet postopka v glavni stvari

Kasacijska pritožba, ki jo je vložila Agenzia delle dogane (agencija za carine) zoper sodbo, s katero je Commissione tributaria regionale della Lombardia (deželno davčno sodišče za Lombardijo, Italija) v pritožbenem postopku potrdilo ugoditev tožbi družbe Girelli Alcool Srl za odobritev oprostitev trošarine za alkohol, ki se je nehote izgubil.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Ob upoštevanju člena 267 PDEU Corte di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija), predložitveno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, prosi za pojasnila, tudi z vidika sodne prakse Sodišča Evropske unije, glede razlage pojma „nepredvidljive okoliščine“ v zvezi z obravnavano izgubo trošarinskega blaga pod režimom odloga plačila trošarine in v zvezi s potrebno skrbnostjo za izključitev nastanka odgovornosti. Predložitveno sodišče poleg tega prosi za pojasnila o skladnosti nacionalnih predpisov o malomarnosti, ki ni huda (enakovredni nepredvidljivim

okolihčinam in višji sili), s pravom Unije in o možnosti uporabe dodatne splošne kategorije, imenovane „majhna malomarnost“.

Vprašanja za predhodno odločanje

„Ali je treba, prvič, pojem nepredvidljivih okolihčin kot vzroka za izgubo pod režimom odloga plačila trošarine v smislu člena 7(4) Direktive št. 2008/118/ES, enako kot pojem višje sile razlagati tako, da se nanaša na okolihčine, ki niso odvisne od imetnika trošarinskega skladišča, ter so neobičajne in nepredvidljive, hkrati pa se jim imetnik kljub vsej skrbnosti ne more izogniti, ker objektivno niso pod njegovim nadzorom?“

Ali in v kakšnem obsegu je za izključitev odgovornosti v primeru nepredvidljivih okolihčin pomembna skrbnost pri upravljanju potrebnih previdnostnih ukrepov za preprečitev škodnega dogodka?

Ali je, podredno prvima dvema vprašanjema, določba, kakršna je člen 4(1) decreto legislativo 26 ottobre 1995 n. 504 (zakonska uredba št. 504 z dne 26. oktobra 1995), v skladu s katero je malomarnost, ki ni huda (istega subjekta ali tretjih oseb), enakovredna nepredvidljivim okolihčinam in višji sili, skladna z ureditvijo iz člena 7(4) Direktive št. 2008/118/ES, ki glede „malomarnosti“ povzročitelja dogodka ali storilca ne določa nadaljnjih pogojev?

Ali je, nazadnje, določbo „*ali [zaradi] soglasja pristojnih organov države članice*“, ki jo prav tako vsebuje zgoraj navedeni člen 7(4), mogoče razlagati kot možnost, da država članica določi dodatno splošno kategorijo (majhna malomarnost), ki bi lahko vplivala na opredelitev sprostitev v porabo v primeru uničenja ali izgube proizvoda, ali pa ta pojem ne more vključevati tovrstne določbe, ker ga je treba razlagati tako, da se nanaša na določene možnosti, ki se odobrijo za vsak primer posebej ali za primere, opredeljene glede na objektivne elemente?“

Navedene določbe prava Unije

Direktiva Sveta 2008/118/ES z dne 16. decembra 2008 o splošnem režimu za trošarino in o razveljavitvi Direktive 92/12/EGS, zlasti uvodna izjava 9 ter člen 7(4) in (5):

„4. Trošarinsko blago, ki je v režimu odloga plačila trošarine in je popolnoma uničeno ali nepovratno izgubljeno zaradi same narave blaga, nepredvidljivih okolihčin, višje sile ali soglasja pristojnih organov države članice, se ne šteje za sprostitev v porabo.

Za namene te direktive se blago šteje za popolnoma uničeno ali nepovratno izgubljeno, kadar ga kot trošarinsko blago ni več mogoče uporabljati.

V primeru popolnega uničenja ali nepovratne izgube se pristojnim organom države članice, v kateri je prišlo do popolnega uničenja ali nepovratne izgube zadevnega trošarinskega blaga, ali – če ni mogoče ugotoviti, kje se je blago izgubilo – v kateri je bilo blago najdeno, predloži ustrezno dokazilo.

5. Vsaka država članica določi svoja pravila in pogoje, v skladu s katerimi se opredelijo v odstavku 4 navedene izgube.“

Navedena sodna praksa Sodišča Evropske unije

Sodbe z dne 18. decembra 2007, *Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR)*, C-314/06, ECLI:EU:C:2007:817, točke 23, 25, 31, 37; z dne 18. maja 2017, *Latvijas Dzēlzceļš VAS*, C-154/16, ECLI:EU:C:2017:392, točka 61; z dne 24. februarja 2021, *Silcompa*, C-95/19, ECLI:EU:C:2021:128, točka 52, in z dne 24. marca 2022, *Generální ředitelství cel*, C-711/20, ECLI:EU:C:2022:215, točka 43

Navedene določbe nacionalnega prava

DECRETO LEGISLATIVO 26 ottobre 1995, n. 504 (zakonska uredba št. 504 z dne 26. oktobra 1995) o enotnem besedilu zakonskih določb o dajatvah na proizvodnjo in potrošnjo ter s tem povezanih kazenskih in upravnih sankcijah (enotno besedilo o trošarinah), kot je bila spremenjena s členom 1 decreto legislativo, 29 marzo 2010, n. 48 (zakonska uredba št. 48 z dne 29. marca 2010)

„Člen 4

Oprostitev plačila za izgube, uničenje ali primanjkljaj.

1. Za trošarinsko blago pod režimom odloga plačila trošarine, ki je nepovratno izgubljeno ali popolnoma uničeno, se oprosti plačilo dajatve, če zavezanec davčnemu organu zadovoljivo dokaže, da je izguba ali uničenje proizvodov posledica nepredvidljivih okoliščin ali višje sile. Razen pri tobaknih proizvodih so dejanja, ki jih je mogoče pripisati tretjim osebam ali zavezancu iz naslova malomarnosti, ki ni huda, enakovredna nepredvidljivim okoliščinam ali višji sili.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Družba Girelli Alcool Srl (v nadaljevanju: družba) je imetnik trošarinskega skladišča etilnega alkohola in deluje kot proizvodni obrat za denaturacijo etilnega alkohola.
- 2 Dne 26. marca 2014 je med polnjenjem rezervoarja naprave za denaturacijo etilnega alkohola ob navzočnosti uradnika Agenzia delle dogane prišlo do izlitja čistega etilnega alkohola po tleh objekta, ker je delavec družbe pustil odprt ventil.

- 3 Del proizvoda je bil pobran in ponovno uporabljen, del pa je bil nepovratno izgubljen.
- 4 Zato je družba zahtevala oprostitev trošarine za nepovratno izgubljen alkohol.
- 5 Agenzia delle dogane e dei monopoli je zahtevo za odobritev oprostitve zavrnila z obrazložitvijo, da izguba ni bila posledica nepredvidljivih okoliščin ali višje sile, ampak neprevidnosti in malomarnosti delavca družbe, ki je nehotе pustil odprt ventil rezervoarja, nato pa je dne 3. oktobra 2014 izdala odločbo o odmeri v višini 17.476,24 EUR.
- 6 Družba je odločbo o odmeri izpodbijala pred Commissione tributaria provinciale di Milano (pokrajinsko davčno sodišče v Milanu, Italija). Trdila je zlasti: a) da ne obstaja obdavčljivi dogodek, ker proizvod ni bil sproščen v porabo, ker je bil izgubljen; b) da je treba škodni dogodek opredeliti kot nepredvidljivo okoliščino; d) podredno, da naj bi škodni dogodek spadal na področje malomarnosti, „ki ni huda“, ker je posledica nepazljivosti delavca.
- 7 Commissione tributaria provinciale di Milano (pokrajinsko davčno sodišče v Milanu) je tožbi ugodilo; po mnenju navedenega sodišča je bil zadnji razlog utemeljen, ker delavčevo pomanjkanje potrebne skrbnosti ni bilo „hudo“.
- 8 Agenzia delle dogane je navedeno sodbo izpodbijala pri Commissione tributaria regionale della Lombardia (deželno davčno sodišče za Lombardijo), ki pa jo je potrdilo, ker je tudi samo menilo, da je bila izguba alkohola a) nepovratna in da zato ni bil sproščen v porabo, in b) posledica nepredvidljivih okoliščin, tako da so bili izpolnjeni pogoji za odobritev oprostitve.
- 9 Zato je Agenzia delle dogane pri predložitvenem sodišču vložila kasacijsko pritožbo.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 10 Agenzia delle dogane uveljavlja kršitev člena 4 enotnega besedila o trošarinah; trdi, da je drugostopenjsko sodišče napačno uvrstilo malomarno ravnanje delavca družbe v okvir nepredvidljivih okoliščin in da je v vsakem primeru štelо, da malomarnost delavca ni bila „huda“, tako da je bila izključena odgovornost družbe.
- 11 Po njenem mnenju je teoretično mogoče enačiti majhno malomarnost z odsotnostjo krivde, vendar pa meni, da je nujno potrebna ozka razlaga, po kateri se lahko za majhno malomarnost šteje zgolj resnično minimalna malomarnost.
- 12 Agenzia delle dogane tudi meni, da bi bilo treba zato, ker dejavnost obsega predelavo zelo vnetljivega proizvoda, za določitev malomarnosti upoštevati objektivne standarde primernosti in varnosti obrata v skladu s tehničnimi merili.

- 13 Družba v vlogi nasprotne stranke zlasti opozarja, da obdavčljivi dogodek za nastanek trošarine ne obstaja, ker alkohol ni bil sproščen v porabo, saj je bil dokončno izgubljen.
- 14 Družba glede odgovornosti trdi, da je ravnanje njenega delavca zaznamovala malomarnost, ki ni huda, in da je majhna malomarnost v skladu s členom 4(1) enotnega besedila o trošarinah enakovredna nepredvidljivim okoliščinam.
- 15 Družba trdi, da je sklicevanje na „malomarnost, ki ni huda“ v nacionalni zakonodaji skladno z Direktivo 2008/118, čeprav ta v njej ni izrecno določena, ker po njenem mnenju ta direktiva državam članicam dopušča določen manevrski prostor.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 16 Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) opozarja zlasti, da iz njegove sodne prakse izhaja dvojen pristop do pojmov nepredvidljivih okoliščin in višje sile.
- 17 Prva usmeritev je bolj subjektivna: dolžnik ne odgovarja za dogodek, če mu ga ni mogoče pripisati; nepredvidljiv je dogodek, ki ne spada na področje dejavnosti strank, dokazati pa ga je mogoče tako, da se dokaže, da zavezanec ni bil malomaren, in sicer, da se je škoda zgodila na način, ki ga ni bilo mogoče predvideti ali preprečiti s primerno skrbnostjo glede na okoliščine posameznega primera.
- 18 V skladu z drugo usmeritvijo je treba popolnoma objektivno preveriti zahteve glede nepredvidljivosti in neizogibnosti, ki so potrebne za nastanek nepredvidljivih okoliščin, in sicer s presojo verjetnosti vzročne povezave, ki izključuje vsakršen vpliv morebitnega skrbnega ali malomarnega ravnanja zavezanca.
- 19 Videti je, da Corte di cassazione (kasacijsko sodišče) na področju trošarin izključuje upoštevnost presoje skrbnega ravnanja zavezanca v okviru pojma nepredvidljivih okoliščin (ali višje sile).
- 20 Predložitveno sodišče pojasnjuje še, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe nanaša na razlago člena 7(4) Direktive 2008/118 in zlasti na to, ali je mogoče tam predvideno oprostitev priznati tudi v primeru, ko je dogodek, zaradi katerega je bil nepovratno izgubljen trošarinski proizvod, odvisen od pomanjkanja potrebne skrbnosti in preudarnosti imetnika trošarinskega skladišča ali njegovega zaposlenega, četudi se opredeli za majhno malomarnost.
- 21 Izrek predložitvenega sodišča je odvisen od vprašanja, ali pojem nepredvidljivih okoliščin (in višje sile) v okviru prava Unije vključuje tudi krivdno ravnanje; v primeru nikalnega odgovora pa tudi, ali je s pravom Unije na področju trošarin skladno, da je italijanski zakonodajalec ravnanja, ki jih je mogoče pripisati stranki

- ali tretji osebi iz naslova malomarnosti, ki ni huda, izenačil z nepredvidljivimi okoliščinami in višjo silo.
- 22 Predložitveno sodišče navaja sodno prakso Sodišča o razlagi pojma višje sile in nepredvidljivih okoliščin na področju ureditve trošarin in opozarja, da je videti, da pojem nepredvidljivih okoliščin ustreza istim merilom kot pojem višje sile.
 - 23 Predložitveno sodišče meni, da je Sodišče pojem višje sile jasno razložilo v sodbi *Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR)*, za pojem nepredvidljivih okoliščin pa je v sodbi *Latvijas Dzēlzcejs VAS* podan enoten koncept, povezan s strogo vzročno zvezo, razen popravka v skladu z merilom sorazmernosti („brez prekomernih žrtev“).
 - 24 Poleg tega po preučitvi celotne ureditve iz Direktive 2008/118 ni videti, da bi bile urejene okoliščine, v katerih je pomembna stopnja „malomarnosti“ povzročitelja dogodka, ki ne bi povzročala odgovornosti. Sodbi *Silcompa* in *Generaini* reditelstvu cel naj bi, nasprotno, izpostavljali objektivno odgovornost imetnika trošarinskega skladišča.
 - 25 Videti je torej, da ureditev, ki jo narekuje pravo Unije, temelji samo na nepredvidljivih okoliščinah in višji sili, ki glede na zgoraj navedeno sodno prakso Sodišča zahtevajo objektivni („neobičajne in nepredvidljive okoliščine“) in subjektivni element („obveznost sprejetja potrebnih ukrepov brez prekomernih žrtev“), ki je videti neskladen z ravnanjem, kakršno je malomarno ravnanje, ki ni nepredvidljivo in pri katerem niso sprejeti potrebni preventivni ukrepi.
 - 26 Glede na zgoraj navedeno se predložitveno sodišče sprašuje, ali določba iz člena 4(1) enotnega besedila o trošarinah, po kateri je majhna malomarnost enaka nepredvidljivim okoliščinam in višji sili, določa dodaten pogoj – povezan z individualnim in subjektivnim merilom potrebne skrbnosti – poleg nepredvidljivih okoliščin in višje sile, ki določa možnost oprostitve trošarine v primeru primanjkljaja ali izgube ter dopolnjuje pravo Unije in je od njega neodvisen.
 - 27 Predložitveno sodišče želi tudi preveriti, ali je možnost iz člena 4(1) enotnega besedila o trošarinah skladna z določbami člena 7(4) Direktive 2008/118, v katerem je določeno, da lahko uničenje ali izguba, ki se ne šteje za sprostitev v porabo, nastane zaradi „soglasja pristojnih organov države članice“.
 - 28 Taka ubeseditev bi dejansko lahko državi članici (kot je v obravnavani zadevi Italija) omogočala, da določi dodatne splošne kategorije za znižanje trošarine. Po drugi strani je iz branja celotne določbe videti, da je zgornja ubeseditev zaključna in dodatna. Taka ubeseditev bi se torej morala nanašati na dodatne posebne dogodke, ki niso *a priori* opredeljeni, ampak se nanašajo na posebne dejanske okoliščine, ki lahko potem, ko pristojni organ dejansko preuči zadevo, upravičijo sprejetje (po „soglasju“) ukrepa o uničenju proizvoda. V tem smislu je v uvodni izjavi 9 Direktive 2008/118 uporabljen izraz „okoliščine“, ki naj bi se nanašal na posebne in opredeljive dejanske okoliščine, in ne na splošne določbe, ki so v bistvu neopredeljene.

- 29 Predložitveno sodišče glede tega opozarja, da morajo biti razlogi za oprostitev, ki odstopajo od redne ureditve obdavčenja, predmet stroge in ozke razlage.
- 30 Predložitveno sodišče navaja, da se Sodišče še ni izreklo o tem posebnem vidiku, ki ga je treba pojasniti, da se določi enoten pojem izterljivosti, veljaven v celotni Uniji.

DELOVNI DOKUMENT